

ERAMPRUNYA

compostos en -HAD quasi tan productiu com -ALD, en l'onomàstica germànica.]

ERAMPRUNYA, castell d' ~

En el te. de Gavà, a l'O. de Barcelona.

PRON. MOD.: castell d' *elempruná* a Begues, 1920, Casac.; id. a Bruguers 1916, a La Ricarda i El Prat, 1932, a La Sentiu, 1954; la pron. *Eramprunyà* amb -r- 10 es manté en cercles menys populars (F. de Bofarull i Sans, *El Castillo y la baronía de Eramprunyà*, 192 pp., fº, Bna. 1911). Molts altres han escrit *Aramprunyà*, en desacord amb la història i etimologia del nom.

MENCIONS ANT. 957: castro *Erapruniano* (*Cart. 15 St. Cugat* I, 44); 966: *Eraprunano* (*Cart. S. C. I*, 71); 970 i 986: «castrum Rodanas q. voc. *Eraproniano*, -uniano (*Cart. S. C. I*, 970; i Mas, N. H. Bna. IV, 225); 988: «Borrellus marchio --- kastrum meum proprium Rudanes --- nomine *Eraproniano*» (orig., *Dipl. Cat. 20 Vic*, § 537, p. 459); 1011: *Erepugnanum* (Mas, l. c. IV, 25); 1023: *Arapruniano* (*MarcaH. II*, 1037); 1110: *A<ra>pruniano* (*Cart. S. C. III*, 10); 1057: *Erapruniani*, perg. orig. (*Cart. S. C. II*, 276); 1117: condaminas de *Erapruniano* (Kehr, *Papsturk*, 309); 1183: 25 *Arapruniani* (Mas, o. c. XI, 21); 1195: *Eraprunano* (Mas, o. c. XII, 81).

Des de princ. S. XIII, vénen les variants on s'ha produït la doble alteració moderna: 1) propagació de la nasal, *ap-n- > amp-n-*; i 2) dissimilació *r-r > l-r*. 1) 1226: *Arampruina* --- *pruina* (*Cart. S. C. III*, 416-417); 1282: castel de *Alaprunyà* (Hinojosa, *Reg. Señ. Cat.*, p. 352); 1315: *Araprunyà* (*CoDoACA XII*, 246); 1323: *Arampruniano* (BSCC XVI, 444, 445); 1359: castell de la *Prunyà* (*CoDoACA XII*, 12); c. 1370: *Araprunyà*, 35 enumerat en el terrenal de la veueria de Bna. (*ZRPb XIII*, 99); 1375: *Arampruniano* (BSCC XVI, 458); 1376: *Arampruniano* (BSCC XVI, 459); 1410: *Alaprunyano* (*Homen. Rubió i Lluch II*, 534).

HOMÒNIM. 1168: mansum de *Araprunyà* de *Arei-* 40 *nes*, cit. després de 8 pobles de cap a l'alt Gaià i de St. Magí de Rocamora (= Brufaganya) i seguit d'*Orpi* (MiretS., *TemplH.*, 321). Havia de ser, doncs, prop de Sta. Coloma de Queralt, uns 95 k. al NO. del castell d'Eramprunyà, i en dependències feudals i eccl- 45 siàstiques ben diverses.

ETIM. Aebischer (*Top.*, 86) no adonant-se que és un NP compost, encara que comprèn que és un derivat en -ANUM de NP, no li veu cap epònim possible, i 50 suposa fantàsticament algun nom pre-romà. En una conferència donada a Bna. l'any 1931 (se'n publicà un resum a *La Publicitat*), en fundar l'*Onomasticon Cataloniae* i fer-me càrrec de la successió de J. M. de Casacuberta, a la divisió de *Toponímia i Onomàstica* 55 de la *Secció Filològica* de l'I.E.C., ja vaig rectificar aquest error d'Aebischer, mostrant que es tracta d'un compost format amb el NP romà APRONIANUS, regit pel ll. AREA: AREA APRONIANI 'la terra, el solar d'Apronianus', contret tot seguit en AREA PRONIANI, la 60

P, sentida com inicial d'un compost, restà sorda, sense la sonorització de les intervocàliques.¹

El sentit més corrent i bàsic d'AREA en llatí clàssic és 'solar sense edificar', d'on 'era de batre' l'acc. més general; i romànic, però, també apareix en el sentit de 'pati', i Ciceró el pren en el de «fons de terra» en general. D'aquí altres topònims romànics de compostos en forma igual, d'AREA + NP: ex. *Aia Anseramoli* a Toscana (format amb el NP germ. *Anseramo*, Först., 128-129), Pieri (*Top. Arno*, 202). Es tracta, doncs, d'un compost d'apellatiu amb genitiu de NP llatí, com *Vilacolum VILLA COLUMBI*, *Corsavi CORTE SABINI*. Cas un poc diferent del d'*Horsavinyà*, amb adjectiu: HORTUS SABINIANS.

És oportú observar ací que el significat de 'tros de terra' en general (no roca, ni castell) és el que tindria primerament en aquest nom *Eramprunyà*, com ho mostren les «condaminas de Erapruniano» del doc. datat de 1117; el nom del castell era estrictament *Rosanes* (veg. aquest article infra), segons els docs. de 970, 976 i 988, que hem adduït supra: «Rodanas quod vocant *Erapr.*».

El NP APRONIANUS està ben documentat a Roma en temps clàssic (*TbLL*). Una llegenda hagiogràfica diu, del més cèlebre, que era un subordinat o centurió d'un *praefectus* del temps dels Emp. Maximià i Diocleciana, que torturava Sant Ciriac, diaca del papa Marcel; segons la *Legenda Aurea* de Voragine (ed. Graesse, § 116, p. 487) es tornà cristià, convertit pel màrtir mateix; si el mataren, com diu la llegenda, no ho assegurem: ¿seria ell el qui es refugià en aquest solar muntanyenc, fugint del pretor de Bàrcino?

Si era un nom de persona pròpiament llatí ja no ho podem assegurar del tot. Existí també el nom *Apronius* (del qual és derivat aquell) i almenys del primitiu hi ha la sospita, coincident, de diversos celtòlegs que sigui manlleu gàllico-cèltic: Dottin, *Langue Gaul.*, n.º 42 i Whatmough (*Dial. Anc. Gaul.*, 83, 683, 86, 61, 64 (que sigui germà del ll. *aper* o gr. *ἀπρος*, ja és ben incert); J. Hubschmid (*VRom.* III, 143 n.) també creu *Apronianus* imitat del gal; que hi hagi contactes pre-romans i indoeuropeus, ja és versemblant, per les variants: *Abro*, *Abronius* (Whatmough), els *Abrunus* i *Afrunus* de fonts paleo-hispàniques (M. L. Albertos i altres, en *Homen. a Tovar*, 1972, 22, 82, 49, 176).

En el pla romànic el que veiem més clar és que l'afèresi de A- en el NP APRONIANUS tingué ampla propagació; de manera que no és segur que es degui sempre a confusió amb la -A d'AREA. A Toscana apareix per si sol (sense AREA), i en part el resultat actual correspon a una base APR-, en part a PR-: sigui amb PR-, sonoritzat, sigui sonorització romà. *Abr-*, seguida, després d'afèresi: hi ha un *Brugnana* i 2 *Brugnano* (Pieri, *Top. Arno*, 116) o bé sense l'afèresi, car hi hagué un *Aprugnano* en doc. de 1053 (Pieri, 40º), però aqueixa A- fou també caduca, perquè també es troba *Sprugnano* (p. 119).

Altres parònim del NP simple designa diversos llocs,